

ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ

*Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції*

19-20 квітня 2019 р.
м. Кам'янець-Подільський

ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ

ПОДІЛЬСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІСНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCLAWIU
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ)
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA WSCHODNIOEUROPEJSKA W PRZEMYŚLU
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICÍCH (KOŠICE)
BATUMI SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY

ПОДІЛЬСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА

Кафедра корекційної педагогіки та інклюзивної освіти
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCLAWIU
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ)
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA WSCHODNIOEUROPEJSKA W PRZEMYŚLU
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH (KOŠICE)
BATUMI SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY

*Інновації партнерської взаємодії освіти,
економіки та соціального захисту
в умовах інклюзії та прагматичної
реабілітації соціуму*

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції**

**19-20 квітня 2019 року
м. Кам'янець-Подільський**

Головний редактор:

ТРПАК Мар'ян Миколайович, заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, доцент, директор Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Заступник головного редактора:

ГУМЕНЮК Ірина Леонтіївна, кандидат економічних наук, заступник директора з інноваційної, наукової та міжнародної діяльності Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Редакційна колегія:

Anetta Zielińska, Dr hab. Prof.; **Bożena Ryszawska**, Dr hab. Prof.; **Іващук І.О.**, доктор економічних наук, професор; **Кириленко О.П.**, доктор економічних наук, професор; **Язлюк Б.О.**, доктор економічних наук, професор; **Скрипник А.Ю.**, доктор історичних наук, доцент; **Комарніцький О.Б.**, доктор історичних наук, доцент; **Федорчук В.М.**, кандидат психологічних наук, доцент; **Слободян В.Д.**, кандидат економічних наук, доцент; **Кушнір Л.А.**, кандидат економічних наук, доцент; **Коркушко О.Н.**, кандидат економічних наук, доцент; **Годнюк І.В.**, кандидат економічних наук, доцент; **Гуменюк І.Л.**, кандидат економічних наук; **Сушарник Я.А.**, кандидат економічних наук; **Киселюк М.П.**, кандидат технічних наук; **Білецька Т.В.**, кандидат соціологічних наук, доцент; **Присакар В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Топорівська Я.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Шевчук О.В.**, кандидат педагогічних наук; **Палилюлько О.М.**, кандидат історичних наук; **Марчак Т.А.** – кандидат філологічних наук; **Боровисюк Т.В.**, заступник директора з навчально-виховної роботи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу; **Волощук М.Б.**, редактор.

Рекомендовано до друку Вченою радою Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу (протокол № 25 від 24 квітня 2019 р.)

Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж. – 2019. – 468 с.

ISBN 978-966-654-456-1

Збірник містить матеріали III міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму», яка відбулася 19-20 квітня 2019 р. (Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної економічної науки, освіти та соціальної реабілітації в умовах інклюзії.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.

© Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, 2019

Як підкреслює Надрага В.І., «...демографічні процеси виступають одним із вирішальних факторів актуалізації соціальних ризиків в Україні... а тому, можуть розглядатися як похідна соціальних трансформацій» [2, с. 166-167]. Тобто демографічні ризики досить складно піддаються зовнішньому впливу, механізму їх подолання не має, єдиним кроком до покращення демографічної ситуації у кожній країні є виважений підхід до формування політики покращення життєвого рівня її громадян.

За прогнозом ООН, Україна входить у десятку країн світу з найвищими темпами скорочення населення (більш ніж на 15% до 2050 р.) [5]. Так у 90-х-2000-х рр. відбулося різке скорочення народжуваності дітей, коли вони вступають у активний працездатний вік, то будуть змушені забезпечувати пенсію поколінню, яке народжене у період 60-80-х років та є значно чисельнішим порівняно з ними. В Україні сформувалася структура населення, для якої характерна висока питома вага осіб старшого віку і низька молодшого. На 1 січня 2018 року чисельність осіб у віці 0-15 років становила 16,3% загальної чисельності постійного населення, у віці 60 років і старше – 22,9%, у віці 16-59 років – 60,8% [1].

Тому чисельність населення працездатного віку скорочуватиметься, а пенсійного – зросте. Негативні прояви демографічних ризиків суттєво впливають на формування пенсійної системи. Як зазначають науковці найбільш очевидним викликом для економіки, у результаті старіння населення, є зростання пенсійних видатків [3, с. 34]. Цей ризик несе загрозу для Пенсійного фонду України, в тому що кількість працездатних громадян буде дорівнювати, або меншою, ніж непрацездатні. Тобто на кожного працездатного буде один, або кілька непрацездатних. Нинішня кількість населення в Україні скоротилася досить суттєво до рівня 60-х рр. минулого сторіччя.

Діюча система пенсійного забезпечення ґрунтується на солідарних засадах, де працююче покоління заробляє пенсію сучасним пенсіонерам. Суттєвим недоліком такої системи є те, що вона обтяжується демографічними ризиками, коли працюючих недостатньо, то і надходження до соціальних фондів, у тому числі, і до Пенсійного фонду є меншими. За таких умов має бути сформована багаторівнева пенсійна система, яка сприяє нівелюванню окремих ризиків, зокрема, і демографічному.

Зарубіжний досвід засвідчує, що саме одержання пенсій з різних джерел сприяє формуванню достатнього рівня пенсії. Тому працююче покоління вже зараз має формувати додаткові джерела для забезпечення власної пенсії у майбутньому. Це можуть бути інвестиції у цінні папери, нерухомість, у вільно-конвертовану валюту, депозити у державних та комерційних банках, вклади у недержавні пенсійні фонди, страхові компанії. Кожен може обирати свій власний шлях формування додаткових джерел пенсії, але однозначним є те, що про свою старість треба дбати замолоду.

Література:

1. Демографічна ситуація в Україні у 2017 році: Державна служба

статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Надрага В. І. Ризики демографічних втрат України: зміст та фактори формування. Формування ринкових відносин в Україні. 2014. № 10. С. 159-167.

3. Населення України. Імперативи демографічного старіння. К.: ВД «АДЕФ Україна», 2014. 288 с.

4. Цвігун І. А. Демографічні ризики та майбутнє України. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. 2011. Вип. 4. С. 636-639.

5. World Population Prospects: The 2017 Revision, Key Findings and Advance Tables / United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division. New York, 2017. 46 p. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/14044.pdf>

Коваль С. Л.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Тернопільського
національного економічного університету,
м. Тернопіль, Україна*

Сидор І. П.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Тернопільського
національного економічного університету,
м. Тернопіль, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ ВІД ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В умовах соціально-економічної нестабільності знижується мотивація громадян до зайнятості у реальному секторі економіки внаслідок недовіри до інституційних структур та ризику згорання соціальних програм. При цьому зростає імовірність поширення утриманської поведінки членів домогосподарств та тінізації їх доходів. Враховуючи, що в умовах кризових явищ в економіці потреба у трудових ресурсах зменшується, необхідно на державному рівні розробити та реалізувати заходи спрямовані на стимулювання підприємницької активності населення.

Саме тому, актуальним є напрацювання наукових рекомендацій щодо активізації підприємницької діяльності та самозайнятості вітчизняних домогосподарств домогосподарств.

В умовах ринкової економіки важливим джерелом доходів домогосподарств є підприємницька діяльність та самозайнятість. В Україні такі доходи становлять незначну частку в структурі грошових доходів населення і коливались у 2013–2017 р. в межах 15,7–16,8%, що не є доволі значимим показником, особливо у порівнянні із соціальними трансфертами – 33,9% – 37,9% (табл. 1).

Таблиця 1.

**Динаміка та структура доходів домогосподарств України
за 2013–2017 рр.***

Показники	2013 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р.		2017 р.	
	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %	млрд. грн.	Питома вага, %
Доходи всього	548,7	100	1516,8	100	1772,0	100	2051,3	100	2579,1	100,0
Заробітна плата	630,7	40,7	615,0	40,6	709,6	39,0	898,3	41,8	1196,8	46,4
Прибуток та змішаний дохід	243,7	15,7	254,3	16,8	323,5	18,5	378,2	18,2	433,9	16,8
Доходи від власності	88,0	5,7	85,1	5,6	80,0	4,6	75,4	4,1	73,7	2,9
Соціальні допомоги, ін. трансфери	586,4	37,9	562,3	37,1	658,9	37,9	699,3	35,9	871,4	33,9

* Складено та розраховано за даними [1; 2]

Стимулювання підприємницької активності в умовах подолання кризових явищ, забезпечення сталого економічного зростання та його соціальну орієнтацію, передбачає державне регулювання. На нашу думку, розвитку малого підприємництва сприятиме звільнення від оподаткування реінвестованого прибутку, а також усунення податкових та митних бар'єрів для ввезення на митну територію України обладнання та устаткування виробничого призначення і комплектуючих до нього з метою реалізації інвестиційних проектів з одночасним встановленням контролю за цільовим використанням такого обладнання.

Сприятиме розвитку підприємництва запровадження цільових програм навчання основам бізнесу для економічно активних верств громадян (учнівської та студентської молоді) та малозахищених верств населення із залученням суб'єктів господарювання та громадських об'єднань підприємців. Залучення профільних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ до проведення аналізу та обґрунтування нормативно-правових ініціатив та управлінських рішень у сфері малого бізнесу також забезпечить розвиток підприємництва.

На нашу думку, державні заходи у сфері створення сприятливого підприємницького середовища повинні бути спрямовані:

- на розвиток та самореалізацію власного інтелектуального та професійного потенціалу громадян, іншими словами на формування конкурентоспроможної найманої робочої сили;
- на збільшення інвестицій у розвиток регіонів України і, особливо, їхньої інноваційної складової;
- на подолання бідності, підвищення соціального захисту працюючих громадян та їх мотивації щодо набуття ознак середнього класу.

Розробляти заходи, спрямовані на підтримку та подальший розвиток самозайнятості в Україні слід послідовно і надзвичайно виважено, передусім через запровадження регіональних стратегій підтримки зайнятості, елементами яких мають стати: визначення пріоритетних сфер докладання праці, нормативно-правова регламентація діяльності самозайнятих громадян, створення територіальних програм сприяння розвитку мікробізнесу, фінансово-кредитне регулювання, зниження рівня ризикованості такого виду діяльності.

У цьому контексті надзвичайно важливо сформувати дієвий механізм стимулювання осіб, які створюють власні робочі місця та сприяють зниженню рівня безробіття в державі.

Література:

1. Доходи і витрати населення: Статистичний щорічник України за 2017 р. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.
2. Доходи і витрати населення за 2017 р. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/dvn_ric/dvn_ric_u/dvn_kv17_u.htm.
3. Коваль С. Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 7/2. С. 28–34.

